

RDEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Na. o. čina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10.40 K, za pol leta 5.20 K, za četrt leta 2.60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Reklamne številke 10 v.

Reklamacije so pošiljane preko. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vrnejo, imenovani. Zvestopna politična (širina 88 mm) na enkrat 20 vln., večkrat po dogovoru.

Glasiilo jugoslovanske socialne demokracije.

26. šte. v.

V Ljubljani, v sredo, dne 31. marca 1909.

Leto XII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljatev, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana, Dunajska cesta šte. 20.

Vabilo na naročbo.

Sodruge in prijatelje vabimo na novo naročbo, dosedanje naročnike pa, katerim poteče naročnina koncem tega meseca, da jo zopet obnové. Pri tem naj se ozirajo na to, da je naročnina od 1. aprila t. l. naprej nekoliko povišana z ozirom na to, da

izhaja od 1. aprila naprej

„Rdeči Prapor“

trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto ter bo veljal:

Za Avstro-Ogrske dežele:

za celo leto 14.— kron

za pol leta 7.— „

za četrt leta 3.50 „

na mesec 1.20 „

Za Nemčijo:

za pol leta K 7.90

za četrt leta „ 4.—

Za Ameriko:

za pol leta K 9.50

za četrt leta „ 4.80

Obenem prosimo cenjene naročnike, naj priporočajo naš list svojim sodrugom, prijateljem in znancem, naj ga zahtevajo po gostilnah in kavararnah, v katere zahajajo in naj nam pošljejo naslove takih znancev, ki bi ga naročili, če jim ga pošljemo na ogled.

Upravništvo „Rdečega Prapora“.

Mir.

Po dolgi, dolgi dobi dvomov in strahu se danes lahko pravi: Mir je zagotovljen. Vele-sile so se sporazumele. Vlade vseh signatarnih držav, izvzemši seveda Avstro-Ogrsko, so v ponedeljek priporočile Srbiji, naj poda na Dunaju izjavo, katero ji predlagajo same. Če Srbija ne bi ugodila željam velesil, bi jo zapustile in prepustile svoji usodi. V trenutku, ko to pišemo, se Srbija še ni izjavila. Toda izključen je pač vsak dvom: Srbija bo izpolnila, kar zahtevajo velesile, kajti tega ne zagotavlja samo trezni razum, ampak s tem, da je začela odpuščati rezerviste domov, je že sama dokazala, da ne misli na nobene vojne pustolovščine. Vojna nevarnost je torej odstranjena.

Aehrenthalovi časopisi pojo svojemu patronu slavospeve. S šmokovsko pesniškimi besedami opevajo baronovo politiko in deklamirajo o velikanski zmagi Avstrije v evropski diplomaciji. Časnikarji, ki nadomeščajo pomanjkanje svojega prepričanja z bizantinsko uslužnostjo, so se od nekdanjih odlikovali s tako bujno fantazijo. Časopisje, ki se zaveda svoje dolžnosti pred narodom, ima pa vendar mnogo višjo, torej vse drugačno nalogo: Iskati mora resnico in jo priobčevati narodu. V luči resnice se nam pa kaže cela afera, ki je gnala tisoč in tisoč ljudi v obup, ki je izsesala težke milione za povsem neplodne svrhe iz ljudstva, ki je grozila s strašno nesrečo, imenovano vojna in njene posledice, v sliki, katera se bistveno razlikuje od one, ki jo dajejo oficiozni slikarji.

Diplomacija deluje s skrivnostmi, zato je težko, pogledati resnici prav do dna. Diplomacija, ki se je ohranila v dobi splošne ustavnosti, je sad meščanskega polovičarstva, nezmožnega, da bi priborila demokratizmu popolno zmago. V domači politiki je buržoazija premagala fevdalizem — s pomočjo zlorabljenega proletariata pač — in zdaj lahko odločuje v parlamentih o zakonih, s katerimi hoče utrditi svojo moč in varovati svoje interese proti domačemu prebivalstvu. Prav tam, kjer bi se morala pokazati njena moč v popolni gloriiji, je pa prepustila ves vpliv in vse odločevanje v svojem jedru absolutističnim faktorjem in tako omogočila, da so v kljub «svobodnemu državljanstvu» ostali državljani v najkročljivejših, življenje celih narodov zadevajajočih vprašanjih «podložniki» starega sistema. V državnem zboru odločuje buržoazija o davku na sladkor, o tobačnem monopolu, o železnicah in kanalih; brez vsakega parlamenta pa sklepajo Andrassyji in Bismarki zveze, podpisujejo Rifaat-paše in Greyi pogodbe, branijo Aehrenthali in Izvoljski mir in napovedujejo vojno. V vseh kapitalističnih državah vlada meščanstvo, a njegovo gospodstvo je brezmočno, ničevno na polju zunanje politike. Njegovi diplomatje delujejo brez njega, njegovi diplomatje podpisujejo zaveze, o katerih meščanstvo in državljani sploh niti ne vedo ne. Tako je «svoboda», ki jo je posadila buržoazija na tron, prazen nič in suvereniteta ljudstva žalostna karikaturna.

Ker je diplomaciji prepuščena pravica vsakovrstne skrivnosti, je v sedanjem trenutku le mogoče, po pozitivnih znamenjih sklepati, kaj se je v dobi nevarnih papirnih bojev godilo med državami. Kdor bi tukaj iskal kakršnokoli etično pravico, bi plesal po ledu. Človek bi lahko počil od smeha, kadar bere, da se je Anglija zavzemala za pravice Srbije, ko je Rusija že priznala aneksijo, češ, da se ne sme sankcionirati početje velikih držav, ako hočejo zadušiti male narode; krvava ironija je taka pisava, ko je spomin na anglo-bursko vojno še tako živ, kakor da bi se bila južnoafrikanška tragedija odigrala včeraj. V vsem dolgotrajnem pogajanju je bila mala Srbija enostaven predmet kupčije med državami, ki iščejo koristi na Balkanu. Zaradi svojih interesov je Rusija vse mesece igrala svojo dvoumno vlogo in po tajnem ščuvala v Srbiji. Ko je nenadoma priznala aneksijo Bosne in Hercegovine ter povedala Srbom jasno, da ne dobe od nje ne ene puške na pomoč, ni zmagalo spoznanje avstrijske pravice, ampak vprašanje, na katero bi bilo treba dobiti odgovor, se glasi: Kaj je Rusija dobila za to?

Med neštevilnimi vestmi, ki so se v tem času podile po evropskih brzojavnih žicah, je ena ostala skoraj neopazena ter se ni ne ponovila, ne komentirala, kakor da je prišla le po pomoti in proti volji diplomatov v javnost. Tisti telegram je dejal, da se je med Aehrenthalom in Izvoljskim obnovil dogovor iz Münzstega. Če bi imela ta vest dobeseden pomen, bi se morala brez vsake pažnje kratkoma odkloniti. Ko sta voditelja avstrijske in ruske zunanje politike v Münzstegu zajtrkovala in kosila in podpisavala punktacije, je bila Turčija še absolutistična država in «Evropa» je smatrala ne le za svojo pravico, «miriti» v Macedonijo, temveč je vedela, da se ji uboga Turčija ne more upirati. Kar je rusko-avstrijska diplomacija takrat sklepala o posredovanju v Macedoniji, se danes ne more obnavljati, ko je Turčija konstitucionalna in vzdržuje sama red v svojih deželah. Toda česar ni izvedela javnost nikoli o diplomatskih sklepkih, stoji

na drugem listu in da sta se Aehrenthal in Izvoljski pobotala o bodočih načrtih na Balkanu, je mogoče, verjetno in skoraj gotovo. Če je pa stvar taka, tedaj je morala Rusija dobiti tak profit, da je bilo vredno, za to ceno priznati aneksijo Bosne in Hercegovine.

Tudi ostale velevlasti so dale zdaj aneksiji svoj blagoslov. O Aehrenthalovi zmagi pa zato ni govora; vsa resnica je ta, da je sklenjena nekakšna kupčija, katere narodi ne poznajo. Žrtev je za zdaj Srbija, kateri najbrže nihče ne povrne ogromnih, za malo deželo skoraj uničujočih stroškov, ki si jih je nakopala z dolgotrajnim oboroževanjem. Vspeh, ki ga prinaša narodom sprava, je mir. Toda za ta vspeh se nimamo prav nič zahvaliti Aehrenthalu; kajti laži je bil mir v Evropi tako zagotovljen, da se nikomur ni sanjalo o vojni. V nevarnost je spravil Aehrenthal mir in če ni njegova politika navsezadnje povzročila vojne, je izpraznila državljanom žepa tako, da bodo še dolgo pomnili to slavno politiko. Turčiji 54 milijonov, za vojne priprave dozdej se neznane neštete milione — to je sad Aehrenthalove zenialnosti; in zakaj vse to? Da se «okupirana» Bosna imenuje «anektirana», da smo vrnila novopazarski sandžak Turčiji, da smo si nakopali sovraštvo balkanskih narodov in nezaupanje cele Evrope. Taka je ta slavna Aehrenthalova «zmaga». Ampak kdor pozna temeljne zakone kapitalizma, razume tudi to epizodo, ki ni ne prva ne zadnja v kapitalističnem svetu.

* * *

Vele-vlasti so v ponedeljek po svojih zastopnikih svetovale v Belgrad srbski vladi, naj poda na Dunaju izjavo, ki je dogovorjena med Avstro-Ogrsko in ostalimi velesilami, dodatno k svoji noti, poslani avstro-ogrski vladi dne 14. marca. V zvezi s tem je dosežen z velesilami tudi popoln sporazum glede na razveljavljenje člena 25. berlinske pogodbe. Tozadevni nasvet dunajskega kabineta odobré vlade te dni.

«Magdeburger Zeitung» z dne 28. marca javlja iz Peterburga: Car je včeraj sprejel avstro-ogrsko poslanika grofa Bechtolda v daljši avdienci. Diplomate so mnenja, da se je razmerje med Rusijo in Avstro-Ogrsko znatno izboljšalo.

Londonski «Times» piše: Srbski ministrski predsednik je izjavil našemu belgrajškemu dopisniku, da se bo Srbija zdaj z Avstro-Ogrsko neposredno pogajala, s čemer se srbska vlada doslej ni mogla sprijazniti.

Srbsko vojno ministristvo je izdalo naredbo, s katero je proklicalo poziv prihodnje vrste rezervnikov k orožnim vajam. Že pozvani rezervniki ostanejo doma. Vesti o izrednih odredbah so neutemeljene. V mestu vlada mir in red. Življenje po belgrajških ulicah ima docela običajno lice. Občinstvo je popolnoma mirno.

Državni zbor.

Zbornica je zaključila svoje zasedanje in je šla na velikonočne počitnice. Rešila je zakon o živinskih kugah, potem pooblastilni zakon za trgovinske pogodbe, končno pa nujni predlog socialnih demokratov o miru. V petek ponoči se je zaključila zadnja seja.

Seja v petek se je začela ob 11. uri dopoldne. Nadaljevala se je specialna debata o živinskih kugah. Poročevalec Povše je zahteval, naj se odklonijo vsi socialno-demokratski predlogi, ki so šli za tem, da ne bi moglo poljedelsko ministristvo, ki je popolnoma pod vplivom agrarcev, čisto po svoji volji izdajati prepovedi o uvozu živine. Take naredbe bi se morale predlagati državnemu zboru in bi izgubile veljavnost, če jim parlament ne bi pritrdil tekom šestih mesecev. Seveda je večina ugodila agrarcem in odklonila socialno-demokratske predloge.

V nadaljni debati je socialni demokrat Haberman predložil dve resoluciji. Prva zahteva

sredstva za pobijanje goveje tuberkuloze, druga pa zakon za zavarovanje živine.

Zakon se je sprejel v drugem in tretjem čitanju.

Potem je prišel na vrsto **trgovinsko-politični pooblastilni zakon**.

Poročevalec gospodarskega odseka dr. Licht je priporočal odseke predloge.

V debati so agrarci zopet napenjali vse strune, da bi pod vsakovrstnimi pretvezami preprečili trgovinske pogodbe z balkanskimi državami.

Socialni demokrat Seltz je odločno nastopil za pooblastilni zakon ter je posebno naglašal, da so trgovinske pogodbe potrebne tudi za utrditev miru. Očital je agrarcem, da hočejo obstruirati, in je dejal, da bodo socialni demokratje glasovali za predlog odseka.

Po zelo dolgotrajni debati, v katero je posegel tudi trgovinski minister Weiskirchner, se je zakon sprejel z 257 proti 95 glasovom. Sledilo je takoj tudi drugo in tretje čitanje.

Skoro brez debate se je sprejel zakon o trgovinski pogodbi z Etiopijo.

Potem so vložili socialni demokratje svoj nujni predlog za mir.

Predlog se glasi:

„Vlada se poziva, da popolnoma izrabi svoj ustavni vpliv na skupno vlado in jo pripravi do tega, da tudi zanaprej nadaljuje energično in vztrajno svoj trud za ohranitev miru.“

Med meščanskimi strankami je napravil predlog veliko zmešnjavo. Ti junaki nimajo pri takih rečeh nikdar svoje sodbe, ampak prvo vprašanje jim je vedno: Kaj poreče vlada? — Tudi tukaj so bili kar brez glave in vsakovrstne govornice so frčale po zbornici, zlasti ta, da se bo seja zaključila, preden pride socialno-demokratični predlog na vrsto. Končno se je vlada potolažila in je spoznala, da Avstrija ne bo izgubljena, če izreče, da je za mir. In ko se je vladi shladila kri, so bili naenkrat tudi meščanski gospodje poslanci prijatelji miru. Tako je prišel predlog vendar na razpravo.

Utemeljil ga je

dr. Adler

z velikim, duhovitim govorom, ki izide v posebni brošuri, katero izda stranka z vsemi govori socialnih demokratov v parlamentu o političnem položaju in o militarizmu.

V debati se je oglasil ministrski predsednik baron **Bienerth**

ki je zatrjeval, da delujejo vsi merodajni faktorji v monarhiji za mir.

Dr. Ebenhoch (kršč. soc.)

je dejal, da je njegova stranka sicer za mir, ampak da bi bila že kmalu vložila predlog, da je avstrijska potrpežljivost že preveč dolgotrajna (!). Končno je predložil dodatek: „pod samoposebi umevno predpostavko, da ne trpe ugled in interesi monarhije. Pri tem izrekamo svojim vojakom, ki opravljajo težko službo ob meji, svoje najtoplejše simpatije.“

Blankin (Hrvat)

pravi, da bodo Hrvatje iz vsega srca glasovali za predlog socialnih demokratov in za nujnost.

Kunšak (kršč. soc. delavec)

se odreka besedi (!).

Po zaključni besedi drja. Adlerja se je predlog skoraj soglasno sprejel. Proti prvemu stavku Ebenhochovega dodatka so glasovali socialni demokratje. Drugi stavek je bil zopet soglasno sprejet.

S tem se je zaključila seja ob 3/4 I. pomoči. Prihodnja seja se skliče pismeno.

Konec Jurjeve afera.

Srbska skupština je sprejela na znanje z vsemi proti enemu glasu, da se je dosedanji prestolonaslednik Gjorgje odpovedal svojim posebnim pravicam na korist svojega brata Aleksandra. S tem je — vsaj začasno — končana senzacionalna afera, ki je koncem zadnjega tedna potlačila zanimanje za vse druge dogodke v ozadje. To poročilo se bere zelo enostavno, pa je vendar največjega pomena in pojasnjuje marsikaj, kar je bilo v zadnjih mesecih tenanega v Srbiji. Skoraj soglasni sklep skupštine, ki je bil sprejet brez debate, pokazuje predvsem, da so bila od konca do kraja zlagana vsa tista poročila, ki so dannadan pripovedovala, kako neznansko približljen da je mladi prevzetni princ po vsej deželi in kako globoko da sega njegov vpliv. Že ko se je Gjorgje

odpovedal nasledstvu na prestolu, se je v Belem gradu ustanovila tvornica laži, ki je delovala z rokami in nogami, da bi bila rešila položaj nezrelega fanta; tendenciozne izmišljene vesti o protestih iz cele dežele, o simpatičnih demonstracijah, o oboženem nastopu v prid kronprincu i. t. d. so poplavljal vso Evropo in tudi pri nas so padale na rodovitna tla v tistem časopisu, ki ne zna nikdar ločiti interesov nepotrebnih «slovanskih dinastij» od interesov slovanskih narodov.

V Srbiji je bojna stranka in njej na čelu je stal Jurij. O tem ni dvoma. A danes je z dogodki potrjeno, kar smo govorili venomer: Vpliv te frakcije ni segal v mase naroda; bojni krik ni bil odmev narodove duše, temveč le hujskajoči glas osebnih interesov. Zdaj je pa bojna stranka na suhem in kakor vse kaže, ne bo nihče v Srbiji reševal kujskačev.

Če so notranje zadeve Srbije z Jurjevim odstopom in z razglasitvijo Aleksandra za prestolonaslednika rešene, je seveda drugo vprašanje. Razna poročila naznanjajo, da so Srbi sploh siti dinastije in da mislijo tuintam na temeljito izpremembo notranjih razmer. Čuditi se ne bi bilo, zakaj srede niso imeli Srbi s svojimi knezi in kralji prav nič, pač pa mnogo škode. V srbskem narodu žive prav močni demokratični elementi, ki bi mu zagotovili kaj krepak razvoj, če bi se mogli svobodno razvijati, kar je pa dinastična politika zlasti od časov Milana naprej neprenehoma ovirala. Dinastični interesi so v demokratičnem srbskem narodu tudi militarizmu dali velikanski vpliv, ki se je na škodo ljudstva še bolj utrdil izza oficirske revolte, katere žrtvi sta bili Aleksander in Draga. Prihod Karagjorgjevičev ni prav nič izboljšal položaja srbskega naroda, notranje homatije se niso pooglele, zunanje razmere so se poslabšale, gospodarske razmere so postale obupne. Čudno bi torej ne bilo, če bi se bil srbski narod naveličal Obrenovičev in Karagjorgjevičev in poskusil živeti brez njih. Koliko je tem vestem pripisati resničnosti, se seveda ne more presoditi iz daljave.

O seji skupštine, na kateri se je sankcionirala odpoved Jurja, se poroča:

Zanimanje za sejo je bilo velikansko; ker so se po mestu raznašale vsakovrstne govornice, so se pričakovali senzacionalni dogodki, o katerih se je ugibalo na vse strani. Galerije se bile kmalu natlačene. V časnikarski loži se je živahno debatiralo o predstojajočih dogodkih. Ko se je pričela seja, so se najprej čitale vloge, česar ni takorekoč nihče poslušal. Nato je predsednik Jovanović naznanil, da ga je ministrski predsednik Novaković obvestil o odpovedi prestolonaslednika in naprosil, da postavi to zadevo na dnevni red. V tem so prišli v dvorano vsi ministri. Ministrski predsednik Novaković prečita pismo, s katerim se prestolonaslednik odpoveduje pravicam do prestola, nadalje zapisnik o večrajšnjem ministrskem svetu in kraljevo lastnoročno pismo predsedniku ministrov, s katerim kralj konstatuje odpoved in izraža željo, da bi princa Aleksandra proglasil za prestolonaslednika.

Med čitanjem teh listin, ki so jih poslanci poslušali svečano mirno in tiho, zadone iz bližnje cerkve zvonovi. To je na vse navzoče napravilo globok vtis. Predsednik Jovanović pravi, da mora narodna skupština napram tej odpovedi zavzeti svoje stališče, in predlaga, naj vzame skupščina listine, ki jih je prebral ministrski predsednik, na znanje. Z vseh strani odobravajo ta predlog.

Predsednik Jovanović konstatuje, da je njegov predlog sprejet. Poslanec Marković zakliče: To je protustavno! Skupščina ne sme tega vprašanja na tak način rešiti!

Predsednik izjavlja, da poslanec Marković nima besede. Stvar je rešena.

Poslanec Marković pravi, da ne bo govoril, ker mu predsednik ne dovoli besede. Postopanje skupščine je protustavno. Zadovoljuje se s tem, da konstatuje.

Zbornica preide na dnevni red. Občinstvo zapuša galerijo in — gleda debelo, ker so izostale pričakovane senzacije.

«Samouprava» objavlja sledeči razglas kralja Petra:

«Srbskemu narodu!

Moj sin, princ Gjorgje, dosedaj prestolonaslednik, je imel povoda, izraziti svojo nepreklicno voljo, da se odpove svojim pravicam in prednostim kot prestolonaslednik, ki so mu šle po ustavi kot mojemu prvemu sinu. Vsled tega sem se posvetoval v navzočnosti predsedništva skupščine in predsednikov državnega in kasacijskega dvora, z ministrskim svetom in sklenil, da sprejemam odpoved prestolonaslednika in da podelim njegove pravice in predprave s pravicami prvorojenstva v soglasju z ustavo svojemu drugorojenemu sinu, kraljeviču Aleksandru, ki ga s tem proglašam za dediča svojega prestola. Ko to naznanjam srbskemu narodu, prosim blagoslov božji svoji kraljevski rodovini in vsem dragim podanikom. Peter.» — Proglas so podpisali vsi ministri.

«Jugoslovanska korespondenca» poroča iz Beograda, da se vrše med srbsko vlado in kraljem Petrom pogajanja, da bi se kralj Peter odpovedal prestolu vsled neuspeha v zunanji politiki. To je tembolj verjetno, ker so vsi poslanci

skupštine dobili poziv, da naj ostanejo v Belemgradu, ker stoji domovina pred važnimi dogodki.

Sploh prihajajo iz Srbije različne kolikortoliko čudne vesti. Belgrajski listi ostro napadajo dinastijo. Neki list prinaša z debelimi črkami članek z napisom: «Volili bodemo kralja» ter pravi: Kdor je nesposoben, naj gre. Listi, ki so še pred dnevi pisali za prestolonaslednika, ga sedaj napadajo. «Stampa» pravi, da je v rokah oderuhov. Sumljivo je, ker listi nič ne omenjajo naslednika v prestolonasledstvu, princa Aleksandra. Vse je namreč za to, da postane prestolonaslednik sin kraljevega brata princa Arzena, princ Pavel, ki je po Belemgradu splošno znan in «sposoben». Ne bi bilo nič čudnega, če pride vest, da se je Aleksander na korist princu Pavlu odpovedal prestolu.

Vojaštvo v Belemgradu je baje silno razburjeno, ker se je kraljevič Jurij definitivno odpovedal pravicam prestola. Tudi iz notranjosti prihajajo vznemirajoče vesti. Bati se je, da izbruhne revolucija. Govori se, da je dinastija Karagjorgjevičev v nevarnosti. Nekaj poslancev namerava predlagati v narodni skupštini, da bi se Srbija proglasila za **voljno kraljestvo**.

V Zemunu je razširjena govorica, da dobiva princ Aleksander mnogo pretilnih pisem, gotovo iz bojne stranke. Obljubljajo mu smrt, če sprejme prestolonasledstvo in ne stori vsega, da bi preprečil padec svojega brata.

V nasprotju s temi vestmi se poroča iz Beograda, da je končna rešitev prestolonaslednikovega odstopa v vseh političnih krogih vzbudila veliko zadovoljstvo, tembolj, ker se je bilo še vedno bati, da bo kraljevič Jurij pod vplivom vojaških krogov prekladal svojo abdikacijo. Nedeljski listi poročajo, da je kraljevič Jurij nasproti vsem osebam — tudi nasproti Pašiču — kategorično izjavil, da ostane pri svojem sklepu, ki ga je prej dobro premislil. Njegova neovrgljiva namera je, da v najkrajšem času zapusti Srbijo, ker ve, da je to za blagor domovine, ki jo zelo ljubi, nujno potrebno.

Razpoloženje v mestu je popolnoma mirno. Ljudstvo je razglasilo polnopravnosti odstopa kraljeviča Jurija in proglasitev princa Aleksandra za prestolonaslednika sprejelo čisto mirno. V političnih krogih se zlasti opozarja na dejstvo, da je skupština soglasno postopala in je t-ko koalicijski vladi zagotovljena mirna in dosledna likvidacija cele zadeve. Ker se pa vojaškim krogom še ne zaupa prav, ostane konak zastražen. Tudi z dežele prihajajo vesti o popolnoma rednem in mirnem razpoloženju med prebivalstvom.

Gibanje proti Karagjorgjevičev narašča, čeprav si nezadovoljniji ne upajo na dan. Veliko častnikov in precejšen del inteligence zavrača vso odgovornost za neizmerno ponižanje Srbije v balkanskem konfliktu na kralja Petra in na člane «Slovanskega juga». Obstojta celo stranka, — ki propagira po različnih več ali manj vplivnih osebah misel, da bi Avstrija Srbijo v slučaju revolucije okupirala, Karagjorgjevičev in zarotnike pregnala in poskrbela za novo, pošteno dinastijo.

«Zvono» še vedno ostro napada bivšega prestolonaslednika in naravnost propagira misel, naj bi se Karagjorgjevičev odstavili, ker so smesili Srbijo.

«Dnevni List» piše: Veseli nas, da se je Jurij odpovedal prestolu, kajti po svojih lastnostih bi bil dober harambaša, ni pa sposoben za vladarja «kulturne države».

Politični odsevi.

Dnevi barona Aehrenthala so baje šteti. Govori se, da odstopijo vsi trije skupni ministri, Aehrenthal, Burian in Schönauich, ko se izjasni položaj. Kot naslednika barona Aehrenthala imenujejo bivšega ogrskega ministrskega predsednika Kolomona Szella, sedanjega guvernerja ogrske hipotekarne banke. Poleg Szella pa pridejo kot kandidatje za to mesto v poštev sedanji ogrski ministrski predsednik dr. Wekerle, ogrski minister notranjih del grof Andrassy in grof Zichy, zaupnik prestolonaslednika nadvojvode Frana Ferdinanda. Dasi vlada glede na osebo še negotovost, je gotovo, da bo Aehrenthalov naslednik Madžar.

Zastopniki ogrskega ministerstva so odpotovali na Dunaj, da se odeleže skupne ministrske seje, na kateri se bo razpravljalo o carinskih pogodbah, predvsem o trgovinski pogodbi s Srbijo.

V Pragi so bile v nedeljo zopet demonstracije, katere vprizarjajo že vsako nedeljo narodni radikalci. Na Vaclavskem trgu je nastopilo orožništvo, ki je z bajonetni razgnalo množico. Aretiranih je bilo 20 oseb. Nadalje je policija izvršila mnogo hišnih preiskav baje zaradi protimilitaristične agitacije. Narodno-socialni urednik «Češkega Slova» Špatny in neki Hatina sta bila na podlagi spisov, ki so jih našli pri njih, aretirana. Tudi po deželi se je izvršilo več hišnih preiskav in aretacij.

Izvolnikij je baje prišel v nemilost pri carju in bo demisioniral. Casopisje ga ostro napada.

Nemški državni zbor je sprejel proračun za Kjaočav. Državni tajnik Tirpitz je pri tej priliki izjavil, da Nemčija nikdar ni mislila na to, da bi ustanovila na Kitajskem gospodarsko ali politično gospodarstvo, ampak je stala vedno na stališču, da bodi trgovina prosta za vse države. Proračun obsega tudi ustanovitev visoke šole za Kitajce v Tsingtau.

Razmere v Perziji so od dne do dne bolj zamotane. Mnogo begunov se je skrilo pred šahovimi četami v mohamedanskem svetišču Šah Abdul Azim; šahovi ljudje so jih pa tudi tam pomorili. Vsled tega je nastal velik strah med onimi, ki so pobegnili v turško poslaništvo. Turški poslanik je brzojavil v Carigrad, naj se pripravijo turške čete, da odkorakajo v Teheran, če bi poslaništvo potrebovalo varstva.

Japonska vlada je baje nameravala zasesti vzhodno Sibirijo, če bi bila v Evropi izbruhnila vojna in če bi se bila Rusija vmešala. Aehrenthala dolže, da je Japonce načeval proti Rusiji.

Domače vesti.

Našim naročnikom. Danasnji številki priložili smo poštne čeke. Prosimo vse one naročnike, katerim je potekla naročnina, da jo takoj obnove.

Pri ožjih volitvah na Koroškem je bil v soboto v beljaškem okraju izvoljen sodrug Eich. S tem prihaja prvi socialni demokrat v koroški deželni zbor. V celovškem okraju je bil izvoljen nemški nacionalc Metnitz proti slovenskemu klerikalcu Grafenauerju. Slovensko nacionalistično časopisje pisari zopet tako, kakor da so hoteli socialni demokratje pomagati Nemcu proti Slovencu. Ta laž je prenerodna. Slovenci na Koroškem morajo spoznati, da jim klerikalna politika, kateri se vdajajo, samo škoduje. Če bi socialni demokratje pomagali pri ožjih volitvah klerikalcu, bi klofutali sami sebe; pri tem je čisto vseeno, če se klerikalec imenuje Slovenca ali pa Nemca. V sedanjem slučaju pa je bil socialistom nastop tembolj jasno predpisan, ker so imeli klerikalni Slovenci kompromis z nemškimi klerikalci in krščanskimi socialci. Da bi jim potem še socialisti pomagali, jesti iz dveh skled, bi bilo vendar preveč. Pa še posebno Grafenauer, ki mu je bil celo Hribarjev klub premalo klerikalen, da je uskočil v Šušteršičevega.

V Ljubljani znani časnikar Milan Plut, ki živi že nekaj časa v Srbiji in se je zdaj mudil v Zagrebu kot poročevalec o «veleizdajniškem» procesu, je bil te dni izgnan iz Hrvatske. Najprej so ga zaprli kot špiona, a ker mu niso mogli dokazati ničesar, so ga izgnali. Čudno je še, da ga niso sploh pridržali v zaporu, zakaj v sedanjih razmerah se na Hrvatskem ne vpraša mnogo, če je kdo kriv ali ne. Vidi se pa, da so pod Rauchovim režimom tudi interesi avstrijskih državljanov v nevarnosti, pa se bo vendar treba o teh skandaloznih razmerah zmeniti v avstrijskem parlamentu. Kakor znano, je imel tudi sodrug Ethin Kristan lani na Sušaku podobno, pravzaprav še bolj kričečo afero in značilno je za hrvatsko brezpravnost, da njegov rekurz, ki ga je vložil na županijsko oblast v Ogulinu, še danes ni rešen.

Nesreča na železnici. V soboto zjutraj ob 5-15 se je blizu Javornika zgodila precejšnja železniška nesreča. Vlak je pridrdral z Jesenic, kar naenkrat skoči službeni voz iz tira ter potegne s seboj še stroj. Službeni voz je padel na desno stran, stroj pa na levo. Osojbe na službenem vlaku (vlakovedja in njegov pomočnik) sta živela v groznem položaju, vsa sta se pretresla in potokla, dočim je osojbe na stroju manj trpelo, ker je stroj polagoma padel in je bilo s tem omogočeno obema (tako kurjaču kot strojovodji) malo bolj pomisliti na varnost svojega življenja. Vzrok, da je službeni voz skočil iz tira ter se prevrnil, je to, ker se je proga vsled snega in deževja na tistem mestu ponizala.

V Idriji so pri občinskih volitvah klerikalci propadli v vseh treh razredih. V tretjem razredu so bili izvoljeni tudi socialno-demokratski kandidati.

Penzijsko zavarovanje. Splošni penzijski zavod za privatne nastavlence je notranjemu ministru naznanil, da je število po zakonu z dne 16. decembra 1906 k penzijskemu zavarovanju kot obvezancev zglasenih nastavlencev znatno zaostalo za številom, ki se je pričakovalo na podlagi statistike. Iz tega se da sklepati, da veliko delodajalcev ali sploh ni zadostilo zglasovalni dolžnosti ali pa le delomo. Vsled tega opozarjamo politične oblasti na to dolžnost, ki ima za zamudnega delodajalca lahko neprijetne posledice, kajti zakasnela zglasitev je vsled dolžnosti, da mora delodajalec zaostale premije z zamudnimi obrestmi vse naknadno plačati in se mu tudi lahko odvzame pravica odtegniti premijsko kvoto, ki zadene delodajalca, zvezana z denarno škodo in je zato v interesu delodajalcev, da tudi v dvomljivih slučajih, ako pretežno duševno delo pri nastavlencu ni dognano, pravočasno zglase svoje nastavlence.

Na postajališču Novavas (Villanova) na lokalni železnici Trst-Poreč, ki je bila dosedaj navezana le na izdajo vozovnih listkov v vlaku, bo izdajal od 15. marca 1909 vozne listke Matej Orlikov, ki stanuje tik postajališča. Vojaški in izven službe in imetniki legitimacij za znižane vozne listke dobe vozne listke le v vlaku. Če kdo ne kupi voznega listka na postajališču, tedaj to ne pogaja izterjevanje doplačil v vlaku po smislu § 21. obr. prav.

Urnava vipavskih vod. Poljedelsko ministstvo je odobrilo načrte za uravnava vipavskih vod in proračun stroškov v skupnem znesku 1,152,000 kron. Z ozirom na redno poplavljanje državne ceste je ministstvo za javna dela dovolilo 2 odstotka v okroglem znesku 24.000 kron državne podpore. Poljedelsko ministstvo je le načeloma zagotovilo državno podporo, katero pa določi v odstotkih tedaj, ko bodo dežela in udeleženci zagotovili svoje prispevke. Upanje je, da država prevzame vsaj polovico vseh stroškov. Poljedelsko ministstvo je naročilo deželni vladi, da izyrsi vodenje obravnavo in dobi zagotovilo prispevkov od dežele in udeležencev.

Iz statistike o pelagri na Gradiščanskem se posnema: Koncem leta 1908. je bilo v vsem političnem okraju 1330 pelagrozni; od teh 542 moških in 788 ženskih. Najmanj pelagrozni se je konstatovalo v sodnem okraju korminskem, t. j. okoli 100 in v gradiškem okraju, to je tudi okoli 100; v tržiškem okraju je bilo 168 pelagrozni; sodni okraj červinjanski sam ima 962 pelagrozni. Ako se hoče v številkah povedati, kako je pelagra raz-

širjena, so le podatki ljudskega štetja iz leta 1900. na razpolago. Ako vzamemo za podlago te podatke, dobimo, da znaša 962 pelagrozni v červinjanskem okraju 3.7% vsega prebivalstva, ki šteje 25.866; v tržiškem okraju 168 pelagrozni 1% vsega prebivalstva, ki šteje 15.611; v korminskem okraju 100 pelagrozni 0.5% vsega prebivalstva, ki šteje 17.496; in v gradiščanskem okraju 100 pelagrozni 0.9% vsega prebivalstva, ki šteje 10.900. Med občinami červinjanskega okraja, kjer je pelagra najbolj razširjena, zavzemajo prvo — dasi žalostno — mesto občine Oglej z 222 pelagrozni (od 2.219 prebivalcev, torej nad 9.5%), Fiumičel z 223 pelagrozni (od 3.238 prebivalcev, torej 6.8%), Terc s 149 pelagrozni (od 604 prebivalcev, torej nad 24.6%) in Skodovaka s 76 pelagrozni (od 795 prebivalcev približno 9.5%). Glede na starost 1330 pelagrozni, jih je največ od 10 do 15 let starih (327), potem od 30 do 50 let (288), od 50 do 70 let (239) in končno od 15 do 20 let (154). Skoro v vseh starostnih vrstah je pretežna večina pelagrozni ženskega spola, zlasti pa v starostni vrsti od 30 do 50 let, ki je v njej 235 slučajev pelagre, proti 53 slučajem, ki odpadejo na moški spol: torej nad štirikrat več.

Naročajte in širite naš list!

Umetnost in književnost.

Program socialne demokracije v Avstriji. Cena 6 vin. «Delavska Tiskovna Družba v Ljubljani» je izdala v Ljubljani je izdala te dni lično brošuro z gorenjim programom. Obsega sledeča poglavja: 1. Kaj pomeni za nas program; 2. Program socialno-demokratske stranke v Avstriji; 3. Narodnostni program avstrijske socialne demokracije; 4. Organizacija avstrijske socialne demokracije. Priporočamo vsem, ki se za socialno demokracijo zanimajo, da si to lično brošuro omislijo.

Iz stranke.

Deželna konferenca za Štajersko je bila v Celju ob obilni udeležbi. Konstituirala se je deželna organizacija Jugoslovanske socialno-demokratske stranke in je bil izvoljen odbor z začasnim sedezem v Trbovljah. Obširnejše poročilo objavimo v soboto.

Društvene vesti.

Akademija priredi nočoj ob 8. v «Mestnem Domu» predavanje, na katerem bo, kakor smo že javili, recitiral sodrug Ethin Kristan iz doslej še nenatisnjenih velezanimivih spisov pokojnega Janeza Trdine, doslej še vse premalo znanega in premalo poštovanega pisatelja. Za delavca in dijak je vstop prost, pa opozarjamo vse sodruge na to predavanje.

Deželno pomožno društvo za bolne na pljučih opozarja na svoj letošnji redni občni zbor, ki se vrši v četrtek, dne 1. aprila ob pol šestih zvečer v bibliotečni dvorani c. kr. dež. vlade.

Militarizem in avstrijska politika.

Govor poslanca Seitzja na 4. seji državnega zbora dne 15. marca 1909.

Konec.

Kako klaverno se kaže zbornica n. pr. v vprašanju zakladnih listov! Dne 12. marca t. l. je skupština napravila svoj sklep o novem posojilu za vojne namene. Tudi v Avstriji je bilo treba denarja in izdali so se zakladni listi, toda parlament se ni vprašal!

Bienert in njegov Bilinski sta pogumno preskočila ustavo, preskočila pravico in zakon, ker sta vedela, da so meščanske stranke preveč strahopetne, da bi ju pograbile za roke. (Živahno odobravanje pri socialnih demokratih.) Pri nemških liberalcih imamo še osebno razlog za pojasnilo. Gospod vladni svetnik Nitsche, ki je član one famozne kontrolne komisije za državne dolgove, ki je rekla na ta prelom ustave svoj amen, je takorekoč posest nemškega svobodomiselnosti. Toda kaj naj se reče, ako da krščanski socialc, poslanec Steiner, svoj blagoslov

dobri kupčiji,

ki jo je napravila Rotschildova skupina? Kaj naj se reče, ako se čita v krščansko-socialni «Reichspost» uvodni članek antisemitičnega poslanca, ki nastopa za dobro kupčijo Rotschildove skupine? (Čujte! Čujte! Veselost pri socialnih demokratih.) Antisemit pozabi na ustavnost, pozabi na parlament, ker so mu interesi Bienertja in

Interesi Rotschildove skupine

važnejši kakor pravice državljanov. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje pri socialnih demokratih. Krščanski socialci delajo medklice.) Ugovarja se mi, da dr. Fuchs, ki je tudi krščanski socialc, ni dal svojega dovoljenja. Toda kaj dokazuje to za stranko? Gospod Fuchs je outsider, ki je takrat menda še mislil: Krščanski socialci, ki so tako ponosni na svoje sodelovanje pri volilni reformi, vendar ne morejo napraviti tega, tembolj ker je bila Bienertu in Bilinskemu itak že zagotovljena večina kontrolne komisije za državne dolgove. Merodajen mi je pa že gospod

Steiner in oficijelno glasilo stranke in vse Pijevo časopisje, v katerega službi gospodje delujejo in merodajna mi je predvsem velikanska jeza, s katero spremljajo gospodje od krščansko-socialne stranke moje besede. (Živahno odobravanje pri socialnih demokratih. Krik pri krščanskih socialcih.)

Bienert in Bilinski se izgovarjata z vsakovrstnimi razlogi ter skušata zamazati jasni položaj. Ta pa je čisto enostavno tak, da ima vlada po ustavi izključno to pravico, izdati tiste papirje, za katere je pooblaščen z zakonom. Po ustavi ji je prepovedano, izdati le za sto kron rente ali zakladnih listov več ali pa v drugi obliki, kakor ji je dovolil parlament. Državni zbor ji je dovolil rento v skupnem znesku približno 125 milionov kron. Jasno je torej in noben Rotschildov oficijozus ne more o tem razširiti niti najmanjšega dvoma, da se ni mogla vlada sklicevati na noben zakon, ko je stopila pred kontrolno komisijo za državne dolgove s prošnjo za sopodpis. Jasno je, da sta vlada in kontrolna komisija za državne dolgove

prelomila ustavo

in zato je tudi jasno, da se mora vlada pozvati na odgovornost. Pri tem ne maram niti preiskovati, če je bil vladni korak finančno politično pameten ali ne in vlada sme biti zadovoljna, da se to ne preiskuje. Kajti čim bolj je korak odgovarjal svojem namenu, tembolj je bilo irivolno od vlade, da je prezrla parlament. (Pritrdjevanje in ploskanje pri socialnih demokratih. Klici pri krščanskih socialcih: To ne spada na stvar!)

Podpredsednik Pernerstorfer: Več poslancev kliče, da gre tukaj za rekrute, ne pa za finančna vprašanja. Jaz sem gotovo tisti, ki živahno želi, da bi gospodje poslanci ostajali pri stvari. Toda če je pri katerikoli stvari umestna politična in finančna razprava, tedaj je gotovo umestna pri debati o rekrutih, ki je razprava o splošnih političnih zadevah.

Poslanec Seitz:

Klanjam se opominu gospoda predsednika in to tem mirneje, ker mi daje prav zadnji del njegovega izvajanja stvarno prav. Razpravi o proračunu in o rekrutih sta tipična slučajja, pri katerih se lahko razpravlja o vsej politiki vlade. In če moje izvajanje še vedno jezi gospode krščanske socialce, me le veseli, da sem tako dobro zadel.

Taka je vlada, ki ima danes pogum, zahtevati od zbornice rekrute, torej

dokaz zaupanja;

in take so stranke, ki se zbirajo okrog nje. Seveda, Bilinskega se ne sme pustiti, da bi padel. On je posest poljskega naroda, prav tako kakor je drug minister, kateremu se je dokazalo, da je izdajatelj gotovih izzivajočih lističev, posest češkega naroda in kakor je tisti čudni minister, ki je imel pogum, zagovarjati poseganje uprave v pravosodje, posest nemškega naroda. Prav samoposebi je umevno, da imajo te stranke tisto ministristvo, ki ga potrebujejo, to ministristvo pa tiste stranke, ki jih potrebuje.

Edini svetlejši žarek v tej temni sliki je dejstvo, da so končno

obstrukcionisti po poklicu

opustili hinavščino, ki so jo uganjali s tem, da so zastavljali dnevni red z nujnimi predlogi, kateri se seveda ne smejo prehiteti s posebnimi obstrukcijskimi nujnimi predlogi, ki niso nikomur ljubši, kakor gospodom na vladni klopi, s katerimi so v zvezi. Posebna zabava pač ni, da je prav rekrutni zakon tisti, zaradi katerega so opustili obstrukcijo.

Daszynski: Ampak značilno je to zanje.

Seitz: Pribiti se mora pa vendar dejstvo, da smo po poldrugem letu končno prišli do resničnega dnevnega reda, ki ni v nevarnosti vsled obstrukcijske neumnosti. To se je topot zgodilo pri predmetu, ki ga hočejo te stranke, pri zakonu o rekrutih. In če se pravi, da še ni odbila zadnja ura, tedaj je vendar treba vprašati, kako bi bilo mogoče, da bi gospodje po zakonu o rekrutih še enkrat začeli z obstrukcijo. Ali naj bi bilo mogoče misliti, da so v tem parlamentu tako šramotne stranke, ki bi bile zmožne, spričo zakona o rekrutih opustiti obstrukcijo, bi pa znale zopet začeti z obstrukcijo, kadar gre za

važna gospodarska vprašanja?

Gospodom, ki delajo medklice, moram omeniti, da se mi zdi to celo pri avstrijskih strankah popolnoma izključeno, da celo svojega cenjenega soseda, gospoda poslanca Fresla, ki tako preži name z očmi, ne smatram sposobnega za tako frivolnost in brezvestnost. Ali hočete mar pri nujnem in važnem načrtu o podržavljenju železnice zopet začeti z obstrukcijo? Saj je vendar splošno znano, da je zakon o podržavljenju, naj se dovoli zdaj ali pa ne, železna potreba zlasti na naš gospodarski položaj. Kajti če je kaj, kar bi moglo odstraniti veliko nevarnost, da se

brezposelnost

še bolj razširi, bi se to doseglo vsaj deloma, če bi se izvršile potrebne naročbe, ki se morajo izvršiti, naj se že železnice podržavijo, ali pa naj ostanejo privatna last.

Ali pa bi bilo mogoče, da bi se preprečilo

starostno in invaliditetno zavarovanje s hudobno obstrukcijo? Že predolgo se je delavstvo vodilo za nos in polagoma se budi v vseh prizadetih krogih nevolja, ker predpostavljajo meščanske stranke vsako drugo skrb tej skrbi, ki tlači široke množine proletariata. Kdo bi mogel imeti tak pogum, da bi s frivolno obstrukcijo oviral zbornico, da opravi to veliko zakonodajno delo? (Zivahno odobravanje pri socialnih demokratih.)

Iro (nemški nacionalec):
Izločitev češke obstrukcije spriču zakona o rekrutih itak nima družega namena, kakor da se ohrani cesarska naklonjenost za češke ministrske streberje.

Podpredsednik Pernerstorfer:

Prosim, da se ne moti govornika.

Seltz:

Pri izločitvi obstrukcije gre za cel kup drugih reči. Nikar naj se ne govori vedno le o Čehih — mi, Nemci, ne bi smeli videti vedno le pezdinje v tujem očesu — sicer bi se lahko opozorilo, da je tudi pri nemških radikalcih en govornik — dr. Sommer — izjavljal, da mora zbornica delati, ker je treba rešiti velike gospodarske zakone, dočim je drug član te stranke — Wolf — razglašal, da se mora zbornica z obstrukcijo preprečiti, da ne reši jezikovnih zakonov. Na obeh straneh se nahajajo neresni ljudje, ki so doslej uganjali frivolno igro, ki pa bodo zdaj menda spoznali, da mora parlament priti do

resnega, koristnega dela

in da ne sme služiti samo za dovoljevanje rekrutov in davkov. Socialni demokratje bomo glasovali proti zakonu o rekrutih, iz načelnih razlogov, ki sem jih že omenil, pa tudi zato, ker ne moremo tej vladi izreči zupanja. Politika barona Aehrenthala na zunaj in politika barona Bienertha znotraj nam naloga dolžnost, da ostanemo zvesti svojemu staremu geslu: nobenega moža in nobenega groša ne! (Viharno odobravanje pri socialnih demokratih.)

Za volilni sklad se je nabralo v veseli družbi pri Keršiču 2 K 48 vin. Hvala!

Poslano.

Podpisani izjavljam, če sem v razburjenosti res govoril, da je g. Martin Repovž »umazan«, da ne vem nič slabega o njem ter obžalujem te besede.

Z spoštovanjem

Lavosl. Jerin.

Zagorje, dne 26. marca 1908.

VABILO

prednemu občnemu zboru
Konsumnega društva v Trbovljah
ki se vrši
dne 4. aprila ob 3. uri popoldne
v prostorih g. Jakoba Božiča.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega obnega zbora.
2. a) Računsko poročilo za leto 1908;
b) Poročilo sploh.
3. Posvetovanje o čistemu dobičku.
4. Raznoterosti.

2-2

ZA NADZORNISTVO:

Martin Zaman
zapisnikar.

Anton Polko
načelnik.

Rozor! 50.000 parov čevljev!
4 pare čevlje za K 7.—.

Po nakupu velike množine čevljev prodajam čevlje po zelo nizki ceni. Prodajam vsakemu 2 para moških in 2 para ženskih modnih čevljev iz rujavega ali črnega usnja z nabitimi močnimi podplati, elegantni, po najnovejši fazoni. Velikost po štev. Vsi 4 pari stanejo samo K 7.—. Razpošilja se po povzetju. Zamena dovoljena ali pa se denar vrne.

P. Lust, razpošiljalnica čevljev, Krakov
št. 285.

2-2

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah

„Rdeči Prapor“!

35 letni velik
uspeh!

52-19

Močan želodec,
pravilno prebavo
ter odprtje telesa

se doseže, ako se uporablja mnogo-
gokrat odlikovano

želodčno tinkturo
Iekarna Piccolija
Ljubljana, Dunajska cesta.

Steklenica 20 v. Naročila po povzetju.

Milko Krapeš

urar in trgovec z zlatino, zapriseženi
sodnijski cenilec, Ljubljana, Jurčičev trg 3

priporoča svoje bogato zalogo različnih stenskih in žepnih ur, kakor tudi zlatih in srebrnih verižic, uhanov in prstanov. V zalogi imam tudi gramofone in plošče s slovenskimi napevi in godbo. Z ozirom na bližajočo se velikonočno in binkoštno praznike, naj nihče ne zamudi te prilike, ker kodem prodajal po znatno nižjih cenah. Malo dobička, veliko prometa! Cenike pošiljam zastoj in poštne prosto!

52-19

Nizke cene! Velika sukna zaloga!

Priporočljiva slovenska trgovina za moško
in žensko blago pri

52-20

sv. Cirilu in Metodu

Ljubljana, Singarjeve ulice 1.

GRIČAR & MEJAČ, Ljubljana

Prešernove ulice šte. 9

priporočata v največji izberi po najnižjih cenah

24-12

obleke za gospode, obleke za dečke, obleke za otroke, površnike za gospode in dečke, žakete za dame, paleta za dame, plašče za deklce.

Največja zaloga,

najboljša in najcenejša tvrdka za
naročevanje ozir. nakupovanje!

Čopličev za pleskarje, sobne slikarje, zidarje, mizarje.

Lakov, pristnih angleških za vozove.

Emajlne prevlake, pristne, v posodicah po 1/2, 1/4, 1/2
in 1 kg. 104-31

Jantarjeve glazure za pode. Edino trpežno in naj-
lepše mazilo za trde in mehke pode.

Voščila, štedilnega, brezbarvnega in barvastega za
pode; najcenejše in najboljše.

Rapidola, pripravnega za vsakovrstne prevlake.

Brunollna za barvanje naravnega lesa in pohištva.

Olje in mazilo za stroje, olje proti prahu.

Masčobo za usnje.

Oljnatih barv, priznane najboljših.

Oljnatih barv v tubah, g. dr. Schönfelda.

Firneža, prirejenega iz lanenega olja, kranjskega.

Steklarskega kleja, pristnega, zajamčeno trpežnega.

Gipsa, alabasterskega in štukaturnega.

Karbollneja, najboljšega.

Fasadnih barv za apno.

Barv, suhlh, kemičnih, prstenih in rudninskih.

Kleja za mizarje in sobne slikarje.

Vzorcev za slikarje, najnovejših.

Ustanovljeno
l. 1832.

Adolf Hauptmann v Ljubljani

Ustanovljeno
l. 1832.

I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Dolnška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg
v Ljubljani

Telefon šte. 168.

Telefon šte. 168.

priporočata svoje

izborna pivo v sodcih in steklenicah.

ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.

52-12